

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Névtani kutatások

Egyetemi tanév: 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar és Általános Nyelvészeti Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Magyar nyelvészeti és irodalomtudományi tanulmányok
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Névtani kutatások				A tantárgy kódja	LMM2218
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Csomortáni Magdolna					
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Csomortáni Magdolna					
2.4. Tanulmányi év	II.	2.5. Félév	4.	2.6. Értékelés módja	É	2.7. Tantárgy típusa DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	36	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	24
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					35
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					40
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					33
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					2
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					120

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

3.8. A félév összórárszáma	156
3.9. Kreditszám	6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Előadóterem, vetítő, tábla
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Előadóterem, vetítő, tábla

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Sz ak m ai /k ul cs- ko m pe te nc iá k	C3 – Az anyanyelv névtani jelenségeinek szinkrón és diakrón bemutatása. C3.2 – A mai névtani jelenségek ismerete és értelmezése. Az anyanyelv fő névtani változásainak, valamint a névtani normák és névhasználatbeli különbségek ismerete. Szakmai projektek kidolgozása a mai magyar nyelv tulajdonnevei témában a szinkrón és diakrón vizsgálat elveire alapozva.
Tr an sz ve rz áli s ko m pe te nc iá k	CT1 – A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2 – Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A névtani kutatások alapkérdéseinek bemutatása az általános és szakmai kompetenciák megalapozása, fejlesztése céljából.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	A szinkrón és diakrón névkutatás főbb tendenciáinak bemutatása. A tulajdonnévkincs mában megragadható fejlődési tendenciáinak, nyelvi normabeli és nyelvhasználati különbségeinek a feltárása. A névtan elméleti kategóriáinak, vizsgálati szempontjainak, elveinek, módszereinek, a névtani koncepcióknak a gyakorlati alkalmaztatása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Tradíció és modernizmus a névtani kutatásokban. Kulcsszavak: <i>diakronia, szinkronia, tipológia, struktúra, modell.</i>	Előadás, szemléltetés, problematizálás, gyakorlat, dialógus.	
2. A névtani kutatások elméleti problémái. Kulcsszavak: <i>tudományos elmélet, absztrakció, alapfogalmak, kategorizálás, modell</i>	Előadás, szemléltetés, problematizálás, gyakorlat, dialógus.	
3. Leíró helynévkutatások. Kulcsszavak: <i>nyelvi elemzés, tipológia, helynévi struktúra, helynévrendszer.</i>	Előadás, szemléltetés, problematizálás, gyakorlat, dialógus.	
4. Történeti helynévkutatások. Kulcsszavak: <i>etimológia, névtörténet, nyelvi elemzés, tipológia, helynévi struktúra, helynévrendszer.</i>	Előadás, szemléltetés, problematizálás, gyakorlat, dialógus.	
5. Leíró személynévkutatások. Kulcsszavak: <i>nyelvi elemzés, tipológia, személynévszerkezet, személynévrendszer.</i>	Előadás, szemléltetés, problematizálás, gyakorlat, dialógus.	
6. Történeti személynévkutatások. Kulcsszavak: <i>etimológia, névtörténet, nyelvi elemzés, tipológia, személynévszerkezet, személynévrendszer.</i>	Előadás, szemléltetés, problematizálás, gyakorlat, dialógus.	

Könyvészet

Hajdú Mihály: *Általános és magyar névtan*. Budapest, 2003.
Hoffmann István: *Helynevek nyelvi elemzése*. Debrecen, 1993.
Hoffmann István: *Magyar helynévkutatás 1958-2002*. Debrecen, 2003.
Hoffmann István: Név és identitás. *MNyj.* 48: 49-58.
Hoffmann István: A személynévrendszerek leírásához. *MNyj.* 46: 5-20.
Magyar névkutatás a 21. század elején. Szerk. Farkas Tamás-Slíz Mariann. Bp., 2015.
Nagy Katalin-Szilágyi Varga Zsuzsa-Kis Tamás: *Bevezetés a helynévkutatásba*. Debrecen, 2022.
https://mnhp.unideb.hu/kutatasi_segedletek/bevhnkut/.
J. Soltész Katalin: *A tulajdonnév funkciója és jelentése*. Budapest, 1979.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Névkutatók. 1. A helynévgyűjtés, --feldolgozás és -interpretálás módszertana. Kulcsszavak: <i>helynévgyűjtés, névfajta, nyelvi elemzés, adattárak, standardizálás.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
2. Névkutatók 2. A névkutatók. Kulcsszavak: <i>elektronikus adatbázisok, helynevek, névszerkezetek, nyelvi elemzés, standardizálás.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
3. Helynévkutatók. Víznevek. Kulcsszavak: <i>víznevek, mikrovíznevek, makrovíznevek, nyelvi elemzés, névstruktúra</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
4. Helynévkutatók. Domborzati nevek. Kulcsszavak: <i>domborzati nevek, mikro domborzati nevek, makro domborzati nevek, nyelvi elemzés, névstruktúra.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
5. Helynévkutatók. Helységnevek. Kulcsszavak: <i>helységnevek, nyelvi elemzés, névstruktúra, standardizáció, történeti tipológia.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
6. Helynévkutatók. Mikrotoponimák. Kulcsszavak: <i>mikrotoponimák, nyelvi elemzés, névstruktúra, névrendszer, tipológia.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	

7. Személynévkutatók. 1. A keresztnév. Kulcsszavak: <i>keresztnév, nyelvi elemzés, tipológia, etimológia, keresztnévszerkezet.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
8. Személynévkutatók. 2. A családnév. Kulcsszavak: <i>családnév, nyelvi elemzés, tipológia, etimológia, családnévszerkezet</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
9. Személynévkutatók. 3. A becenév. Kulcsszavak: <i>keresztnév, nyelvi elemzés, tipológia, etimológia, keresztnévszerkezet.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
10. Személynévkutatók. 4. A ragadványnév. Kulcsszavak: <i>ragadványnév, nyelvi elemzés, tipológia, etimológia, ragadványnévszerkezet.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
11. Az irodalmi névadás vizsgálatai. Az irodalmi nevek nyelvi elemzése. Kulcsszavak: <i>irodalmi személynevek, irodalmi helynevek, irodalmi helynévadás, irodalmi név, irodalmi személynévadás, a tulajdonnév stílusa.</i>	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
12. Konklúziók. Összegezés.	Heurisztikus párbeszéd, referátumok bemutatása, páros, csoportos vagy egyéni munka, szemléltetés, gyakorlatok.	
Könyvészet Hajdú Mihály: <i>Általános és magyar névtan.</i> Budapest, 2003. Hoffmann István: <i>Helynevek nyelvi elemzése.</i> Debrecen, 1993. Hoffmann István: <i>Magyar helynévkutatás 1958-2002.</i> Debrecen, 2003. Hoffmann István: Név és identitás. <i>MNyj.</i> 48: 49-58. Hoffmann István: A személynévrendszerek leírásához. <i>MNyj.</i> 46: 5-20. <i>Magyar névkutatás a 21. század elején.</i> Szerk. Farkas Tamás-Slíz Mariann. Bp., 2015. Nagy Katalin-Szilágyi Varga Zsuzsa-Kis Tamás: <i>Bevezetés a helynévkutatásba.</i> Debrecen, 2022. https://mnhp.unideb.hu/kutatasi_segedletek/bevhnkut/. J. Soltész Katalin: <i>A tulajdonnév funkciója és jelentése.</i> Budapest, 1979.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A névtani ismeretek logikus rendszere. Az elméleti és gyakorlati ismeretek pontossága, adekvát alkalmazása	Írásbeli dolgozat	50%
	A terminológia ismerete. Kritikai attitűd.		
10.5 Szeminárium / Labor	A névtani elemzésnek, a névtani szempontokat követő szöveg- és korpuszelemzésnek, a névtani szótár használatának a kompetenciája	Szemináriumi dolgozat, referát	50%
	A terminológia ismerete. Kritikai attitűd.		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A tanulmányi eredmények értékelése 10 (tíz) és 1 (egy) közötti egész érdemjegyekkel történik. Az 5 (ötös) érdemjegy igazolja a minimális tantárgyi kompetenciák megszerzését, a kollokviumon való átmenést.			

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025.01.26.

Előadás felelőse:

Csomortáni Magdolna

Szeminárium felelőse:

Csomortáni Magdolna

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 01. 30.

Berz" Alina

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása